

1. Referentie

Referentie	De Wolf, B. (Ed.) (2002). <i>Dossier. Welke plaats nemen de thema's liefde, relaties en seksualiteit in in het leven van jongeren? Onderzoeksrapport in het kader van Den Vrijen Courant</i> , 11 ^{de} editie. Onuitgegeven onderzoeksrapport, In Petto, Jeugddienst Informatie en Preventie (Berchem).
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

In het voorjaar van 2002 hebben 390 jongens en meisjes tussen 13 en 24 jaar de 'Liefde, Relatie en Seks-enquête' van den Vrijen Courant ingevuld. Uit deze, hoogst onwetenschappelijke, vragenlijst hebben we een aantal boeiende resultaten kunnen puren: kwalitatieve uitspraken en meningen alsook kwantitatieve cijfers.

De LRS-enquête had tot voornaamste doel om inhoud te vergaren voor Den Vrijen Courant. De kwalitatieve resultaten (uitspraken en meningen van jongeren) zijn getoetst in 7 groepsgesprekken met jongeren uit heel Vlaanderen. Een bloemlezing van deze uitspraken en meningen vind je terug in de 11de editie van Den Vrijen Courant. Met dit dossier richten we ons voornamelijk tot jeugd(welzijns)werkers, leerkrachten, intermediairs die werken met jongeren. We willen hen helpen een beeld te krijgen van hoe jongeren vandaag omgaan met de thema's liefde, relaties en seksualiteit. Bovendien willen we de algemene preventiestrategie van In Petto toelichten en in het bijzonder Den Vrijen Courant als middel hierin kaderen.

In het eerste deel geven we wat achtergrondinformatie over In Petto en haar preventie-idee en de opzet van de enquête. In het tweede deel gaan we dieper in de probleemstelling van jongeren en hun relationeel en seksueel gedrag en op Den Vrijen Courant als preventiestrategie. Bovendien klaren we de plaats van het magazine binnen een preventief communicatiemodel, uit. In het derde deel bekijken we de eigenlijke LRS-enquête: we bespreken kort de kwantitatieve resultaten per thema en geven een heleboel uitspraken van jongeren mee.

In het vierde deel blikken we even terug op andere onderzoeksgegevens en informatie die over de thema's liefde, relaties en seksualiteit en jongeren gaan en trekken we een aantal besluiten.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn & gezondheid
Trefwoord(en)	Preventie, seksualiteit

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Sarah Vanhove, Hilde Heughebaert en Bianca de Wolf In Petto, Jeugddienst Informatie en Preventie Diksmuidelaan 50 2600 Berchem Tel: 03/366 15 20 Fax: 03/366 11 58 Mailbox@inpetto-jeugddienst.be www.inpetto-jeugddienst.be www.jongereninformatie.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welke plaats nemen de thema's liefde, relaties en seksualiteit in in het leven van jongeren? Hoe kunnen preventieactiviteiten afgestemd worden op de complexiteit van determinanten voor wat betreft liefde, relaties en seksualiteit?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Interpretatief en kwantitatief onderzoek met schriftelijke enquête gevolgd door mondelinge groepsgesprekken. Na een pretest werden meer dan 600 enquêtes verstuurd naar verschillende groepen jongeren (scholen, jeugdadviseurs, instellingen, jeugdbewegingen...) en individuele jongeren tussen 13 en 24 jaar. Het enquêteformulier werd op maat van jongeren opgemaakt. De enquête bevatte zowel open als gesloten vragen, cases, illustraties, en behandelde verschillende deelthema's rond 'liefde, Relatie en Seks'. Binnen deze drie deelthema's worden 13 items besproken. Nadat de enquêtes verwerkt werden, voerde men groepsgesprekken met jongeren uit heel Vlaanderen (Antwerpen, Izegem, Brugge, Aalst, Leuven, Hasselt en Herentals). Door de groepsgesprekken werden de bevindingen van de enquête, in het bijzonder de kwalitatieve resultaten verder uitgediept, gekleurd en geverifieerd. Van al de gesprekken werd verslag gemaakt van de kwantitatieve en kwalitatieve resultaten.
Onderzochte groep	390 jongeren, onder wie 216 meisjes en 174 jongens tussen 13 en 24 jaar vulden de enquête in. De steekproef is niet representatief voor alle Vlaamse jongeren. De verdeling van enkele achtergrondvariabelen stemt immers niet overeen met de Vlaamse jongerenpopulatie. De enquête mag echter niet opgevat worden als wetenschappelijk onderzoek, maar als middel om voeling te krijgen met de kijk van jongeren op hun visie op liefde, relaties en seksualiteit.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Vrijen	De meeste jongeren zetten hun eerste stappen in het seksuele verkeer tussen hun 14 ^{de} en 18 ^{de} . Meer dan de helft van de jongeren heeft een eerste seksuele contact voor 18 jaar en één vijfde voor hun 16 ^{de} . Op 18-jarige leeftijd heeft meer dan 75% van de jongens en 62% van de vrouwen een eerste geslachtsgemeenschap achter de rug.
Slippertjes	Over ontrouw en een slippertje maken is de overgrote meerderheid (58 %) radicaal: kan niet! 13 % vindt dat het moet kunnen en 13 % weet het niet hoe hij of zij zal reageren als de partner een scheve schaats zou rijden. 16 % zou erover praten met zijn partner en eventueel vergeven.
SOA/HIV/zwan gerschap	De meeste jongeren weten dat er zoiets bestaat als seksueel overdraagbare aandoeningen, aids en ongewenste zwangerschap. Velen weten ook dat je veilig moet vrijen om deze nare dingen te voorkomen. Toch nemen ze niet altijd voorzorgen om het te vermijden.
Condoom-schroom	58 % heeft nog nooit zelf een condoom gekocht (of gekregen). 42 % heeft wel zelf al de moed gehad om een condoom te kopen (of gratis te vragen). De meeste gefrequenteerde verdeel- en verkooppunten zijn: de apotheek, de supermarkt, één of andere automaat, de drogist en de ouders.
Condoom-gebruik	57 % van de jongeren heeft nog nooit een condoom gebruikt. De voornaamste reden hiervoor was omdat ze nog nooit gevreeën hadden en nog maagd waren! De 43 % die reeds een condoom hebben gebruikt vonden het overwegend niet moeilijk (67 %), 8 % vond het de eerste keer moeilijk, 8 % blijft het moeilijk vinden. Slechts 3 % vindt het echt niet leuk om een condoom te gebruiken.
De pil	35 % van de ondervraagde meisjes neemt de pil, 58 hiervan reeds meer dan 1 jaar. 65 % neemt de pil niet, voornamelijk om dat ze geen relatie hebben.
Te ver gegaan	15 % van de ondervraagden (24 % meisjes en 5 % jongens) hebben ooit al meegemaakt dat er iemand 'te ver' ging. Dit ging van ongewenste aanrakingen, tot ernstiger grensoverschrijdend gedrag.
Voorlichting	De meeste jongeren werden voorgelicht op school (35 %) en door hun ouders (29 %). De onderwerpen bleven meestal wel beperkt tot de voortplanting (44 %) en de gevaren van seks (31 %). Meer dan 3 jongeren op de tien vergaarden deze basiskennis met hulp van vrienden, zus of broer, boekjes of de televisie.
Informatie	De meeste informatie over seks en relaties (versieren, gevoelens, vrijen,

	voorbehoedsmiddelen,...) halen jongeren bij hun vrienden (47 %) en bij hun ouders (16 %). Leerkrachten en magazines delen de derde plaats (9%) en het internet kan rekenen op 6% aandacht van jongeren. Toch zeggen de meeste jongeren (63 %) dat ze met hun problemen en vragen over relaties en seks steeds bij hun ouders terecht kunnen. De overige 37 % gaat met hun vragen langs bij vrienden of andere vertrouwenspersonen.
--	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Samenvatting

In Petto is ervan overtuigd dat preventie best via een offensieve en persoonsgerichte aanpak gebeurt. Ze willen dan ook jongeren instrumenten aanreiken om hun welzijn en gezondheid zelf in handen te nemen. Centraal in de visie van In Petto is het belang van de peer-group die in belangrijke mate het sociaal netwerk van jongeren uitmaken.

Het probleem is dat de meeste jongeren wel weten dat er zoiets bestaat als seksueel overdraagbare aandoeningen, aids en ongewenste zwangerschap. Velen weten ook dat je veilig moet vrijen om deze nare dingen te voorkomen, maar toch nemen ze niet altijd voorzorgen om het te vermijden... De eerste editie van 'Den Vrijen Courant' was het resultaat van een samenwerking tussen de JAC's, de FIJAC (nu In Petto), het FCGSO en het vormingscentrum Van Ussel. In 1992 werd de In Petto de uitgever. In Petto wil via de (twee)jaarlijkse uitgave van Den Vrijen Courant jongeren van 14 tot 18 jaar duidelijke en correcte informatie geven over veilig vrijen, voorbehoedsmiddelen, relationele en seksuele beleving. Via de methodiek peer-education, wil 'Den Vrijen Courant' een zicht krijgen op de manier waarop jongeren hun relationeel en seksueel welzijn ervaren, beleven en evalueren.

Om voeling te krijgen met de ervaringen, meningen en belevingen van jongeren rond het thema 'Liefde, relatie en seksualiteit' werden – na een pretest – meer dan 600 enquêtes verstuurd naar verschillende groepen jongeren en individuele jongeren. De enquête bevatte zowel gesloten als open vragen, cases, illustraties, en behandelde verschillende deelthema's rond 'liefde, Relatie en Seks'. 216 meisjes en 174 jongens tussen 13 en 24 jaar, vulden de enquête in. Nadat de enquêtes verwerkt waren, voerde men groepsgesprekken met jongeren uit heel Vlaanderen. Door de groepsgesprekken werden de bevindingen van de enquête gekleurd en geverifieerd. Tegelijkertijd werd materiaal verzameld voor Den Vrijen Courant.

Er is een dalende leeftijd van de seksuele ervaring. De meeste jongeren zetten tussen hun 14de en 18de levensjaar hun eerste stappen in het seksuele verkeer.

Doordat jongeren sneller seksueel actief worden en de gezinsplanning op latere leeftijd plaatsvindt, komt er een periode vrij die door van der Vliet gedefinieerd wordt als het 'seksueel moratorium'. Jongeren hebben de ruimte om te experimenteren met relaties en seksualiteit. Jongeren kiezen echter niet voor seks zonder emoties, maar hebben eerder opéénvolgende, min of meer exclusieve relaties. De meeste jongeren zetten hun eerste stappen in het seksuele verkeer tussen hun 14de en 18de. Meer dan de helft van de jongeren heeft een eerste seksuele contact voor 18 jaar en één vijfde voor hun 16de. Op 18-jarige leeftijd heeft meer dan 75% van de jongens en 62% van de vrouwen een eerste geslachtsgemeenschap achter de rug.

Over ontrouw en een slippertje maken is de overgrote meerderheid (58 %) radicaal: kan niet. Meer dan de helft van de jongeren heeft nog nooit een condoom gebruikt. De voornaamste reden hiervoor was omdat ze nog nooit gevreeën hadden en nog maagd waren! De jongeren die reeds een condoom hebben gebruikt vonden het overwegend niet moeilijk een klein aantal vond het de eerste keer moeilijk nog een klein aantal blijft het moeilijk vinden. De meeste jongeren werden voorgelicht op school en door hun ouders. De onderwerpen bleven meestal wel beperkt tot de voortplanting en de gevaren van seks. Meer dan 3 jongeren op de tien vergaarden deze basiskennis met hulp van vrienden, zus of broer, boekjes of de televisie. De meeste informatie over seks en relaties (versieren, gevoelens, vrijen, voorbehoedsmiddelen,...) halen jongeren bij hun vrienden en bij hun ouders.

Jongeren hadden graag nog informatie tussen: aids en soa, verschillende manier van vrijen, bi zijn, voorbehoedsmiddelen, hoe is de eerste keer, hoe vraag ik het aan, hoe voelt klaarkomen, hoe doe je orale seks...